

VỊ THẾ CỦA TỈNH ĐẮK NÔNG TRONG VIỆC XÂY DỰNG VÀ PHÁT TRIỂN TUYẾN DU LỊCH CHUYÊN ĐỀ CON ĐƯỜNG XANH TÂY NGUYÊN

Dương Đức Minh, Nguyễn Văn Chất*

1. Cơ sở lý luận

1.1. Mối liên hệ giữa sản phẩm du lịch đặc thù và tuyến du lịch chuyên đề

Việc xây dựng và phát triển tuyến du lịch chuyên đề cũng chính là cách thức tạo nên sản phẩm du lịch đặc thù cho địa phương. Hay nói cách khác tuyến du lịch chuyên đề là một hình thái biểu hiện của sản phẩm du lịch đặc thù. Vì vậy, trước khi tìm hiểu tuyến du lịch chuyên đề cần làm rõ nội hàm của khái niệm sản phẩm du lịch đặc thù.

Sản phẩm du lịch của điểm đến càng có cá tính, có bản sắc tạo được cảm xúc mạnh cho du khách thì càng hấp dẫn và kéo dài được thời gian lưu trú của du khách, khiến du khách nhớ lâu, làm cho du khách muốn quay trở lại và sẽ quảng bá cho điểm đến. Những không gian như vậy sẽ tạo ra được thương hiệu riêng cho điểm du lịch. Vì thế việc xây dựng sản phẩm du lịch đặc thù là việc cần thiết để nâng cao tính hấp dẫn của điểm đến.

Hiện nay việc nghiên cứu và xây dựng sản phẩm du lịch đặc thù cho các địa phương đang được bắt đầu quan tâm nghiên cứu. Một trong những khái niệm hiếm hoi về sản phẩm du lịch đặc thù được gợi mở, xây dựng và giới thiệu qua bài viết “*Phát triển sản phẩm du lịch đặc thù, nâng cao sức cạnh tranh của du lịch Việt Nam*” của nhà nghiên cứu Phạm Trung Lương. Cụ thể, ông đã xây dựng khái niệm này như sau: “*Sản phẩm du lịch đặc thù là những sản phẩm có được yếu tố hấp dẫn, độc đáo/duy nhất, nguyên bản và đại diện về tài nguyên du lịch (tự nhiên và nhân văn) cho một lãnh thổ/điểm đến du lịch; với những dịch vụ không chỉ làm thỏa mãn nhu cầu/mong đợi của du khách mà còn tạo được ấn tượng bởi tính độc đáo và sáng tạo. Bản chất của hoạt động du lịch là đáp ứng nhu cầu thay đổi không gian sống hiện tại để khám phá các không gian mới lạ của con người. Vì vậy, yêu cầu thiết yếu nhất đối với các sản phẩm du lịch là phải thể hiện được nét đặc trưng độc đáo của không gian du lịch (hay còn gọi là không gian của điểm đến), giúp cho du khách cảm nhận được sâu sắc các giá trị văn hóa và tự nhiên của không gian đó*” [Phạm Trung Lương, 2007].

Qua đó có thể thấy được, các yếu tố cấu thành sản phẩm du lịch đặc thù bao gồm 3 nhóm yếu tố sau đây:

- Nhóm các yếu tố tài nguyên du lịch: bao gồm tài nguyên du lịch tự nhiên và tài nguyên du lịch nhân văn.

* Bộ môn Du lịch, Trường Đại học Khoa học Xã hội và Nhân văn, Đại học Quốc gia TP Hồ Chí Minh.

- Nhóm các yếu tố môi trường: bao gồm môi trường tự nhiên và môi trường kinh tế-xã hội.

- Nhóm các yếu tố dịch vụ: bao gồm dịch vụ tham quan, dịch vụ vui chơi giải trí, dịch vụ lưu trú, dịch vụ mua bán, dịch vụ ăn uống, dịch vụ vận chuyển...

Trong các yếu tố cấu thành sản phẩm du lịch đặc thù có thể nói tài nguyên du lịch đóng vai trò như một mảng màu chủ đạo. Còn các yếu tố môi trường và dịch vụ là những mảng màu phụ trợ, góp phần tô điểm, tôn vinh bản sắc đặc trưng của tài nguyên để tạo ra một hòa sắc, một sức hút riêng biệt cho sản phẩm du lịch của điểm đến. Hay nói cách khác, tài nguyên du lịch là yếu tố góp phần quan trọng nhất trong việc tạo ra bản sắc đặc trưng cho điểm du lịch và đóng vai trò quyết định trong việc tạo sức hút đối với các thị trường gửi khách.

Tựu chung lại có thể hình dung nội hàm thuật ngữ sản phẩm du lịch đặc thù như sau:

Du lịch là ngành định hướng tài nguyên rất rõ nét, vì thế cốt lõi trong việc xây dựng sản phẩm du lịch đặc thù là nhận diện tài nguyên du lịch độc đáo của điểm đến.

Sản phẩm du lịch đặc thù đóng vai trò quan trọng trong việc hình thành thương hiệu cũng như sức hút, từ đó là cơ sở bền vững để xây dựng thương hiệu cho điểm đến.

Sản phẩm du lịch đặc thù chỉ hoàn chỉnh và thể hiện được hết tính giá trị khi nó được xây dựng trên nền tảng cơ sở vật chất hạ tầng, nguồn nhân lực và chính sách quản lý phù hợp của địa phương.

Tính nổi trội của sản phẩm du lịch gắn với các giá trị tài nguyên thiên nhiên mang tính mùa, trong khi đó tính nổi trội của sản phẩm du lịch đặc thù gắn với các giá trị văn hóa thì ít biến động vì không bị chi phối bởi các điều kiện tự nhiên trong việc thể hiện hình thức chuyển tải giá trị của mình.

Sản phẩm du lịch đặc thù góp phần định hướng rõ ràng hướng phát triển du lịch của điểm đến.

Cũng như những sản phẩm du lịch khác, sản phẩm du lịch đặc thù chỉ chuyển tải hết những giá trị của mình khi có các dịch vụ hỗ trợ đi kèm hoàn thiện.

Có thể hiểu sản phẩm du lịch đặc thù gắn liền với các thuật ngữ: sản phẩm du lịch đặc trưng, sản phẩm du lịch độc đáo của địa phương.

Từ những nội dung cơ bản của sản phẩm du lịch đặc thù được gợi mở trên đây, có thể thấy được cơ sở quan trọng mang tính quyết định đến việc hình thành nên tuyến du lịch chuyên đề là giá trị của hệ thống tài nguyên du lịch. Chính tính chất tương đối đồng nhất khi xâu chuỗi các giá trị của tài nguyên du lịch tự nhiên và tài nguyên du lịch nhân văn theo một chủ đề nhất định là nền tảng của việc ra đời các tuyến du lịch chuyên đề. Đồng thời chính sự kết hợp của hệ thống tài nguyên du lịch minh họa cho một nội dung nổi bật cũng là đòn bẩy tích cực nhằm nâng cao tính độc đáo, hấp dẫn và có khả năng để lại nhiều ấn tượng cho du khách trong quá trình triển khai và vận hành các tuyến du lịch chuyên đề. Bên cạnh đó, việc xây dựng và phát triển tuyến du

lịch chuyên đề đòi hỏi có sự liên kết chặt chẽ của các địa phương xuất hiện trên địa bàn triển khai. Vì vậy có thể thấy được tuyến du lịch chuyên đề còn là một biểu hiện rõ nét của sản phẩm du lịch liên vùng.

Qua đó có thể thấy được tuyến du lịch chuyên đề vừa là hình thái biểu hiện của sản phẩm du lịch liên vùng vừa là cách thức tạo nên sản phẩm du lịch đặc thù cho địa phương.

1.2. Đặc điểm tuyến du lịch chuyên đề Con đường xanh Tây Nguyên

Thuật ngữ “Con đường xanh Tây Nguyên” có thể biết đến như tên gọi của tuyến du lịch chuyên đề rất điển hình trên địa bàn Tây Nguyên. Con đường này sẽ đi qua cả 5 tỉnh Tây Nguyên, theo chiều bắc nam với trục lộ chính là quốc lộ 14, qua các tỉnh Kon Tum, Gia Lai, Đắk Lắk, Đắk Nông và Lâm Đồng. Đến Đắk Nông “Con đường xanh Tây Nguyên” sẽ chia tay với quốc lộ 14 tiếp tục hành trình với quốc lộ 28, về với phía nam Tây Nguyên thuộc địa phận của tỉnh Lâm Đồng. Có thể hình dung đây là con đường bao quát và trọn vẹn nhất trong ý tưởng xây dựng tuyến du lịch theo chuyên đề “Con đường xanh Tây Nguyên”. Ngoài trục đường chính này, tùy theo tính chất, thời gian, mục tiêu xây dựng sẽ có những cung đường được rút ngắn hơn, hoặc sẽ chuyển theo các hướng khác bám theo các trục đường giao thông như quốc lộ 19, 24, 25, 26, 27... và một số tỉnh lộ khác.

“Con đường xanh Tây Nguyên” sẽ phác họa một cách rõ nét hệ sinh thái - kinh tế du lịch của vùng đất Tây Nguyên mà trong đó du lịch sinh thái (DLST) là loại hình chủ đạo cho tuyến du lịch theo chuyên đề này. DLST đang ngày càng thu hút sự quan tâm của nhiều du khách. Trong cuộc hành trình khám phá DLST du khách có cơ hội vừa tham quan chiêm ngưỡng các vẻ đẹp của khung cảnh thiên nhiên, vừa có cơ hội tìm hiểu các giá trị văn hóa bản địa đặc sắc. Vì thế việc quảng bá đưa vào khai thác các dạng tài nguyên du lịch để thực hiện loại hình DLST, là việc làm cần được triển khai, phổ biến rộng rãi. Soi chiếu trên địa bàn các tỉnh Tây Nguyên, nơi đâu cũng có màu xanh của “rừng”, của các “vườn quốc gia”, các “khu bảo tồn thiên nhiên”, các hệ sinh thái cây trồng công nghiệp dài ngày: cà phê, cao su, trà, dâu tằm, cùng với các dạng địa hình độc đáo như thác nước, đèo dốc, hệ thống núi cao, hệ thống hồ nước... làm cho cảnh quan Tây Nguyên hiện lên thật hùng vĩ, nhiều sức sống. Bên cạnh đó yếu tố sinh thái nhân văn đa dạng của đồng bào các dân tộc Tây Nguyên thổi hồn cho tuyến du lịch theo chuyên đề “Con đường xanh Tây Nguyên” thêm màu sắc và hấp dẫn.

Yếu tố “xanh” trong cụm từ “Con đường xanh Tây Nguyên” chứa đựng cả yếu tố sinh thái nhân văn và cả yếu tố sinh thái tự nhiên, nhưng trong đó nền tảng vẫn là yếu tố tự nhiên, điều đó thể hiện rõ nét trên quan điểm văn hóa bản địa các dân tộc Tây Nguyên được nảy sinh cũng chính từ trong cách thức ứng phó với môi trường tự nhiên hình thành nếp sống sinh hoạt và sản xuất của mình. Như vậy “Con đường xanh Tây Nguyên” là hành trình đưa du khách khám phá không gian núi rừng, không gian văn hóa công chiêng Tây Nguyên đã được UNESCO công nhận là kiệt tác truyền khẩu phi vật thể của cả nhân loại. Hành trình của con đường xanh cho du khách những trải nghiệm để thấy được sự thay đổi về bề mặt địa hình của 4 cao nguyên chính với những độ cao khác nhau, từ đó cũng có những thay đổi về lớp phủ thực vật, những nét đẹp khác nhau ở

các góc độ khác nhau của khung cảnh thiên nhiên... Như vậy, tuyến du lịch theo chuyên đề “Con đường xanh Tây Nguyên” không đơn thuần là việc nối kết một cách máy móc các điểm, khu du lịch trên địa bàn 5 tỉnh Tây Nguyên mà đó là tuyến du lịch theo chuyên đề được đầu tư theo chiều sâu, với nội dung cần chuyển tải đến du khách “không gian xanh” thật sự của môi trường tự nhiên chứa đựng nhiều yếu tố còn hoang sơ, “không gian văn hóa nguyên thủy Đông Nam Á”.

2. Phân tích các lợi thế phát triển du lịch trên địa bàn tỉnh Đắk Nông gắn với việc xây dựng và phát triển tuyến du lịch chuyên đề Con đường xanh Tây Nguyên

2.1. Vị trí địa lý

Xét về mặt vị trí địa lý tương đối, vị trí tiếp giáp của Đắk Nông và các khu vực lân cận có thể khái quát như sau: phía bắc và đông bắc giáp tỉnh Đắk Lắk, phía đông và đông nam giáp tỉnh Lâm Đồng, phía nam và tây nam giáp tỉnh Bình Phước và phía tây giáp Vương quốc Campuchia. Việc di chuyển và kết nối giữa Đắk Nông với các địa phương khác cũng khá thuận lợi, cụ thể: thông qua tuyến quốc lộ 14, từ Đắk Nông đến Thành phố Hồ Chí Minh khoảng 230km (di chuyển qua Bình Phước và Bình Dương); thông qua quốc lộ 28 nối Đắk Nông với Lâm Đồng và Bình Thuận, từ Đắk Nông đến Đà Lạt khoảng 120km, từ Đắk Nông đến Phan Thiết khoảng 160km; khoảng cách giữa Đắk Nông và Buôn Ma Thuột (Đắk Lắk) vào khoảng 120km.

Trong tương lai, khi dự án tuyến đường sắt Đắk Nông - Chơn Thành - Dĩ An ra cảng Thị Vải được xây dựng còn là cơ hội thuận lợi giúp cho việc thông thương giữa Đắk Nông và các tỉnh Đông Nam Bộ được đẩy mạnh.⁽¹⁾

Đắk Nông còn sở hữu gần 130km đường biên giới tiếp giáp với tỉnh Monduliri, có 02 cửa khẩu Bu Prăng và Đăk Per nối thông với Monduliri, Kratie, Kandal, Phnom Penh, Siem Reap của Vương quốc Campuchia.⁽²⁾

Vì thế, có thể thấy được Đắk Nông có vị trí chiến lược tại hành lang kinh tế phía Tây của khu vực Tây Nguyên. Đặc biệt Đắk Nông là cầu nối quan trọng trong việc liên kết giữa khu vực Bắc Tây Nguyên và Nam Tây Nguyên trong việc đảm bảo sự vận hành liên mạch và xuyên suốt của tuyến du lịch chuyên đề Con đường xanh Tây Nguyên. Hơn thế nữa với vị trí địa lý liền kề với vùng kinh tế trọng điểm phía Nam, Đắk Nông hoàn toàn có cơ hội là điểm khởi đầu cho hành trình tuyến du lịch chuyên đề Con đường xanh Tây Nguyên theo chiều nam bắc với việc tiếp nhận nguồn khách từ điểm xuất phát là Thành phố Hồ Chí Minh - thị trường gởi khách truyền thống tại khu vực phía Nam. Vị trí địa lý còn mang đến cho Đắk Nông thêm một giá trị tích cực nữa là khả năng liên kết giữa Đắk Nông và các địa phương có sức hút lâu đời trong việc phát triển du lịch tại Tây Nguyên tương đối dễ dàng và nhanh chóng.

Song song với những giá trị tích cực của vị trí địa lý của Đắk Nông trong việc xây dựng và phát triển tuyến du lịch chuyên đề Con đường xanh Tây Nguyên, vị trí địa lý hiện tại còn là điều kiện tích cực giúp Đắk Nông có thể tham gia và khẳng định được vị thế của chính mình trong việc xây dựng và phát triển tuyến du lịch chuyên đề “*Đường mòn Hồ Chí Minh trên bộ - Con đường huyền thoại 559*”.

Khi nhìn nhận vai trò của vị trí địa lý ở tầm vĩ mô, khả năng liên kết phát triển du lịch của Đắk Nông và khu vực biên giới Campuchia cũng cần được quan tâm và lượng giá một cách nghiêm túc trong tương lai.

Như vậy, nằm ở phía tây nam của khu vực Tây Nguyên, Đắk Nông là cửa ngõ quan trọng trong việc hình thành các xu hướng giao lưu phát triển kinh tế-văn hóa và xã hội cho toàn bộ khu vực.

2.2. Tài nguyên du lịch

Hệ thống tài nguyên du lịch của Đắk Nông là một mắt xích quan trọng trong việc đóng góp vào giá trị cộng hưởng cho toàn bộ hệ thống tài nguyên du lịch của các tỉnh Tây Nguyên.

Trong hành trình khám phá tỉnh Đắk Nông, địa hình là “yếu tố động tương đối” khi di chuyển bằng những phương tiện giao thông khác nhau nhưng có ý nghĩa quan trọng để tạo nên những “điểm nhấn” trong dòng cảm xúc của du khách khi chiêm ngưỡng những vẻ đẹp của cảnh quan thiên nhiên.

Trên nền chung là địa hình cao nguyên với độ cao trung bình từ 600-700m so với mực nước biển,⁽³⁾ Đắk Nông cũng có những đặc điểm riêng về tài nguyên địa hình để phục vụ phát triển du lịch.

Địa hình thung lũng là vùng đất thấp phân bố dọc sông Krông Nô, Sêrêpôk, thuộc khu vực các huyện Cư Jút, Krông Nô. Khu vực này tương đối bằng phẳng, có độ dốc từ 0-30°, thích hợp với phát triển cây lương thực, cây công nghiệp ngắn ngày. Địa hình cao nguyên chủ yếu ở Đắk Mil, Đắk Song, độ cao trung bình trên 800m, độ dốc trên 150°. Đây là khu vực có đất bazan là chủ yếu, rất thích hợp với phát triển cây công nghiệp lâu năm, lâm nghiệp. Địa hình núi phân bố trên địa bàn huyện Đắk R'Lấp. Đây là khu vực địa hình chia cắt mạnh và có độ dốc lớn. Đất bazan chiếm phần lớn diện tích, thích hợp với phát triển cây công nghiệp dài ngày như cà phê, cao su, điều, tiêu.⁽⁴⁾

Như vậy Đắk Nông tồn tại 3 dạng địa hình cơ bản: thung lũng (khu vực đông bắc), cao nguyên (trung tâm) và đồi núi (phía nam). Yếu tố cảnh quan có sự tiến triển theo độ cao từ bắc vào nam. Đây cũng là nét độc đáo giúp du khách có được góc quan sát và cảm nhận sự chuyển tiếp giữa các khu vực cảnh quan có độ cao khác nhau.

Tính chất phân bậc rõ nét của địa hình cùng với sự xâm thực không đều là những nguyên nhân dẫn đến các dòng sông, dòng suối có sự hạ thấp đột ngột và hình thành nên những ngọn thác tuyệt đẹp tại Đắk Nông. Điển hình trên địa bàn tỉnh Đắk Nông có các thác nước: Dray Sap (được xem là thác nước hùng vĩ bậc nhất Tây Nguyên), Trinh Nữ, Gia Long, Dak Glung, Liên Nung, Lưu Ly... Các thác nước này là sản phẩm của dòng Sêrêpôk ở phía bắc và sông Đồng Nai ở phía nam.

Cụm từ “thác bạc rừng xanh” rất gần gũi trong tư duy của đồng bào các dân tộc bản địa đang sinh sống tại Đắk Nông. Vì đơn giản rằng các thác nước đều được che chở bởi các cánh rừng, được tạo thành từ các nguồn nước góp phần nuôi dưỡng các sinh vật của rừng xanh.

Điều đó có nghĩa là khi đến với các thác nước tại Đăk Nong, du khách còn có cơ hội tiếp cận và chiêm ngưỡng lớp phủ thực vật đặc trưng của hệ sinh thái rừng thường xanh và rừng khộp.

Rừng thường xanh phân bố chủ yếu ở các vùng đất có lượng mưa lớn, độ ẩm cao, tầng đất sâu như Krông Nô, Đăk Song, Đăk Glong, Tuy Đức. Rừng khộp phân bố chủ yếu ở các vùng đất có lượng mưa thấp, điều kiện khắc nghiệt, các vùng lập địa xấu như bắc Đăk Mil, Cư Jút.⁽⁵⁾ Các điểm đến nổi bật đại diện cho lớp phủ thực vật trên địa bàn Đăk Nong là Khu Bảo tồn thiên nhiên Nam Nung và Tà Đùng. Cảnh quan thiên nhiên chịu tác động của tính mùa khá rõ nét. Mùa mưa kéo dài gây nên những trở ngại nhất định cho hoạt động du lịch đặc biệt là việc thực hiện các loại hình du lịch ngoài trời, giao thông khó khăn hơn. Để khắc phục những hạn chế cố hữu này cần có những nỗ lực rất lớn của các tổ chức, đơn vị quản lý và kinh doanh du lịch của địa phương. Nhưng trên thực tế, khi du khách đến với Đăk Nong vào mùa mưa thì bức tranh thiên nhiên hiện ra cũng có những nét đẹp riêng. Khó khăn không phải lúc nào cũng là bất lợi. Thời gian diễn ra mùa mưa cũng là thời điểm mà tự nhiên thực hiện những chu trình nảy nở tái sinh của mình. Vì thế khi du khách đến Đăk Nong vào mùa mưa cũng là cơ hội cho họ cảm nhận những tính chất khác nhau trong sự thay đổi của khí hậu dẫn đến sự thay đổi của các khung cảnh tự nhiên theo thời gian.

Hệ thống các thác nước là dạng tài nguyên du lịch nổi bật và là nhân tố tạo được điểm nhấn trong việc tổ chức các hoạt động tham quan cho du khách. Hay nói cách khác, các thác nước ở Đăk Nong là một trong những nguồn tài nguyên du lịch rất quý giá khi đưa vào khai thác phục vụ cho nhu cầu của du khách. Như vậy, trong hệ thống tài nguyên du lịch tự nhiên, hệ sinh thái tổ hợp thác-rừng tại Đăk Nong là những điểm đến song hành chứa đựng nhiều khả năng tạo nên sự hấp dẫn, độc đáo và ấn tượng dành cho du khách trong việc xây dựng các chương trình tham quan gắn liền với tuyến du lịch chuyên đề Con đường xanh Tây Nguyên.

Hệ thống tài nguyên du lịch đặc sắc của Đăk Nong còn được biểu hiện thông qua tài nguyên du lịch nhân văn. Giá trị nổi bật nhất ở khía cạnh tài nguyên du lịch nhân văn của Đăk Nong là văn hóa tổ chức đời sống, sản xuất và sinh hoạt của cư dân bản địa.

Môi trường tự nhiên là một trong những điều kiện hình thành nên bản sắc văn hóa được thể hiện rõ nét qua đời sống sinh hoạt và sản xuất của cư dân. Tại vùng đất cao nguyên M'Nong không gian rừng bao phủ trên lớp địa hình thung lũng - cao nguyên và đồi núi đã tạo nên bản sắc văn hóa rất riêng của cộng đồng các dân tộc đã sinh sống lâu đời trên địa bàn Tây Nguyên. Có thể nói bức tranh văn hóa Tây Nguyên nói chung và Đăk Nong nói riêng mang đậm yếu tố “văn hóa rừng” và “nếp sống nương rẫy”. Các dân tộc bản địa tiêu biểu của Đăk Nong là cộng đồng dân tộc M'Nong và dân tộc Mạ. Cả hai cộng đồng dân tộc này vẫn còn lưu giữ những giá trị văn hóa truyền thống rất đáng chú ý.

Hơn thế nữa Đăk Nong là một bộ phận hữu cơ không thể tách rời trong không gian văn hóa công chiêng Tây Nguyên. Không gian văn hóa công chiêng đã được UNESCO công nhận là “*Kiệt tác truyền khẩu và di sản phi vật thể của nhân loại*” vào năm 2005.

Giá trị của công chiêng không chỉ ở kỹ thuật diễn tấu mà còn mang cả ý nghĩa tâm linh. Công chiêng đại diện cho văn hóa Tây Nguyên, được sử dụng trong nhiều nghi lễ, tín ngưỡng quan trọng. Khi âm thanh của công chiêng vang lên, cư dân bản địa Tây Nguyên quan niệm có thể giúp con người thông tin trực tiếp đến các đấng thần linh, là chiếc cầu nối giữa các thành viên trong cộng đồng. Từ lúc cất tiếng khóc chào đời con người đã nghe tiếng chiêng chào đón, khi lớn lên dựng vợ gả chồng, tiếng chiêng lại rộn ràng trong ngày vui hạnh phúc và khi vĩnh biệt với cuộc sống hiện tại tiếng chiêng lại đưa con người về với một thế giới tâm linh khác. Công chiêng không được sử dụng một cách bừa bãi mà chỉ được sử dụng trong các lễ nghi của gia đình và buôn làng, trong những dịp tiếp khách quý. Công chiêng đem lại sự thiêng liêng cho cuộc sống, khiến con người cảm thấy được sống trong một không gian thanh cao và tâm linh huyền ảo. Chính những sự kết hợp đầy cung bậc của những dụng cụ âm nhạc nói trên đã tạo nên nét đặc trưng rất riêng trong đời sống văn hóa nghệ thuật của đồng bào dân tộc Mơ Nông, Mạ nói riêng và cộng đồng các dân tộc đang sinh sống trên địa bàn Tây Nguyên nói chung.

Như vậy, gắn liền với tuyến du lịch chuyên đề Con đường xanh Tây Nguyên, tư duy “văn hóa rừng” là yếu tố độc đáo có thể chuyển tải những giá trị đặc sắc cho du khách thông qua nếp sống, sản xuất và sinh hoạt hàng ngày của hai cộng đồng dân tộc thiểu số Mơ Nông và Mạ trên địa bàn tỉnh Đắk Nông.

3. Thay lời kết

Việc xây dựng và phát triển tuyến du lịch chuyên đề Con đường xanh Tây Nguyên phần lớn dựa trên nền tảng của hệ thống tài nguyên du lịch. Xét trên địa bàn tỉnh Đắk Nông, lợi thế trong quá trình liên kết hình thành tuyến du lịch là giá trị nổi bật của yếu tố cảnh quan thiên nhiên và văn hóa bản địa. Các giá trị cảnh quan thiên nhiên và văn hóa bản địa là những yếu tố nhạy cảm dễ bị tổn thương và chịu những ảnh hưởng của hoạt động du lịch, vì thế, cần lưu tâm đến vấn đề bảo vệ các giá trị tài nguyên du lịch, vấn đề nổi bật hàng đầu là việc bảo vệ tài nguyên rừng quý giá.

Bức tranh văn hóa của Đắk Nông còn chứa đựng nhiều giá trị nguyên bản, đặc sắc. Nhưng hiện nay trước nhịp sống ngày càng sôi động, việc giao lưu tiếp cận với các nền văn hóa hiện đại ngày càng phát triển. Văn hóa bản địa sẽ có những ảnh hưởng tiêu cực nhất định. Thế hệ kế thừa và tiếp nối, giữ gìn nền văn hóa bản địa là những người trẻ tuổi. Nhưng thực tế phản ánh những thay đổi khá nhiều trong tư duy, nếp sống của thế hệ trẻ. Việc tiếp thu những giá trị mới là không xấu, nhưng đôi khi có những ảnh hưởng rất nghiêm trọng, khiến lớp trẻ dần quên đi những nếp sống truyền thống của cộng đồng. Vì thế việc giáo dục, lưu truyền những giá trị văn hóa cho các thế hệ tiếp nối và giữ gìn những giá trị văn hóa tiêu biểu trong cộng đồng các dân tộc thiểu số tại đây là hết sức cần thiết. Việc sưu tầm, nghiên cứu, tìm hiểu những giá trị văn hóa truyền thống giúp cho việc nhận thức và hiểu biết về văn hóa bản địa của khu vực thêm sâu sắc, vì thế nên tiếp tục khuyến khích và tạo điều kiện thuận lợi nhất cho các nhà nghiên cứu trong việc tìm ra những giá trị tiêu biểu của nền văn hóa tại địa phương để đóng góp cho vốn tri thức khoa học xã hội, đồng thời

là nguồn tài liệu quý giá để chuyển tải những nội dung chính xác nhất về nền văn hóa bản địa đến với du khách trong quá trình tổ chức khai thác và phát triển tuyến du lịch chuyên đề Con đường xanh Tây Nguyên.

D Ñ M - N V C

CHÚ THÍCH

- (1) <http://www.daknongdpi.gov.vn/Article.aspx?TabID=3&ArticleID=9>
- (2) <http://www.techmartskhcn.daknong.gov.vn/overview/gioi-thieu-dack-nong.html>
- (3) <http://www.daknong.gov.vn/gioithieu/Pages/dieu-kien-tu-nhien.aspx>
- (4) <http://www.daknongdpi.gov.vn/Article.aspx?TabID=3&ArticleID=9>
- (5) <http://www.daknong.gov.vn/gioithieu/Pages/tai-nguyen-thien-nhien.aspx>

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Phạm Trung Lương, 2007, “Phát triển sản phẩm du lịch đặc thù, nâng cao sức cạnh tranh của du lịch Việt Nam”, tạp chí *Du lịch Việt Nam*, số tháng 08 năm 2007
2. Các trang thông tin điện tử
 - <http://www.daknongdpi.gov.vn>
 - <http://www.techmartskhcn.daknong.gov.vn>
 - <http://www.daknong.gov.vn>
 - <http://cloudgis.daknong.gov.vn>

TÓM TẮT

Không gian tự nhiên và không gian văn hóa của Tây Nguyên chứa đựng nhiều tiềm năng có thể xây dựng và phát triển sản phẩm du lịch liên vùng. Sản phẩm du lịch liên vùng Tây Nguyên có thể được hình thành và phát triển từ chính tính chất tương đối đồng nhất và đặc sắc của hệ thống tài nguyên du lịch. Hơn thế nữa trên nền tảng độc đáo của hệ thống tài nguyên du lịch, các sản phẩm du lịch đặc thù cũng có cơ hội được nảy sinh và để lại nhiều ấn tượng cho du khách trên địa bàn 5 tỉnh Tây Nguyên.

Vì vậy, việc xây dựng sản phẩm du lịch liên vùng nhưng vẫn tạo được điểm nhấn dựa vào các sản phẩm du lịch đặc thù tại Tây Nguyên là chiến lược phát triển cần được khuyến khích và quan tâm nhằm hướng đến việc tổ chức và khai thác lãnh thổ du lịch một cách hợp lý và hiệu quả. Một trong những điểm sáng trong việc hoạch định và phát triển các sản phẩm du lịch có tính liên vùng và có thể tạo được các chuỗi giá trị độc đáo là việc hình thành và phát triển tuyến du lịch chuyên đề Con đường xanh Tây Nguyên.

Xuất phát từ quan điểm trên, bài viết mô tả khái quát điều kiện phát triển du lịch của tỉnh Đắk Nông, tập trung phân tích lợi thế vị trí địa lý và tài nguyên của Đắk Nông thông qua việc xây dựng và phát triển tuyến du lịch chuyên đề Con đường xanh Tây Nguyên.

ABSTRACT

POSTION OF ĐẮK NÔNG PROVINCE IN CONSTRUCTION AND DEVELOPMENT THE THEMATIC TOURISM ROUTE “GREEN ROAD OF HIGHLAND”

Natural and cultural environment of the Central Highland of Việt Nam contains potentials for developing the inter-regional tourism products. Tourism product of this region can be formed and developed from the indentical and characteristic tourism resources system.

Therefore, setting up inter-regional tourism products and at the same time putting accents on the specific tourism products in the Highland need to be encouraged. One of the bright spots in the planning and development of tourism products is the formation and development of thematic of Green Road of Highland.

This article describes the conditions of tourism development of Đắk Nông Province in general and analyze the advantages of geographical position and resources through the construction and development of thematic tourist routes Green Road of Highland.